

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

Rapport

Svedala kommun

KPMG AB

2018-11-15

Antal sidor 18

Antal bilagor 1

Svedala kommun

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG AB

2018-11-15

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Resultat av granskningen	4
3.1	Styrande dokument	4
3.2	Organisation och ansvar	6
3.3	Insatser för egenförsörjning	9
3.4	Intern och extern samverkan	10
3.5	Boende	11
3.6	Statistik och anvisningsantal	13
3.7	Uppföljning och återrapportering	13
4	Slutsats och rekommendationer	15
4.1	Svar på revisionsfrågorna	16
4.2	Rekommendationer	18
A	Bilagor	19

1 Sammanfattning

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen kan stärka styrning, uppföljning och samverkan kring kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete.

Bostadsförsörjningen utgör en av de största utmaningarna och kommunen har idag svårt att tillgodose behoven åt de nyanlända som anvisats eller väljer att bosätta sig i kommunen. Detta synliggörs även i måluppföljningen per delårsbokslut 2 2018, avseende det mål som rör bostadsförsörjning för nyanlända. Eftersom tillgången till bostäder utgör en viktig hörnsten för nyanländas integration och egenförsörjning, bör kommunstyrelsen i samråd med Svedalahem vidta mer kraftfulla åtgärder för att säkerställa en långsiktig bostadsförsörjning för målgruppen. Detta är även av vikt för att kommunen ska kunna efterleva kraven i bostättningslagen.

Försörjningsstödet utgör vid tidpunkten för granskningen ytterligare en stor utmaning och kommunen redovisar en ökning av kostnaderna för ekonomiskt bistånd och en ökning av antalet biståndssökande, där nyanlända ingår som en del av målgruppen.

Utifrån resultatet i delårsbokslutet och mot bakgrund av ökande utmaningar ser vi det som väsentligt att kommunstyrelsen utifrån sin uppsiktsplikt säkerställer att *Handlingsplan för integration* förankras inom samtliga verksamheter samt säkerställer att intentionerna i dokumentet efterlevs och följs upp.

Mot bakgrund av granskningens resultat rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Utifrån sin uppsiktsplikt säkerställa att beslutade insatser enligt antagen *Handling för integration* får avsedd effekt samt säkerställa förankring av dokumentet på samtliga nivåer.
- Förtydliga hur ofta uppföljning av handling för integration ska ske samt vem som ansvarar för att följa upp identifierade utvecklingsområden.
- Vidta fortsatta åtgärder för att säkerställa ökad måluppfyllelse avseende försörjningsstöd och bostadsförsörjning för nyanlända.
- Verka för att tydliggöra integrationskoordinators roll och mandat att driva strategiska kommunövergripande frågor avseende integration, inom ramen för nuvarande organisatoriska placering av tjänsten.
- I samråd med Svedalahem vidta ytterliga åtgärder för att säkerställa bostadsförsörjning åt nyanlända.
- Stärka samverkan med övriga externa aktörer så som civilsamhälle och det lokala näringslivet, i syfte att stärka kommunens integrationsarbete.

2 Inledning/bakgrund

KPMG har av Svedala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2018.

Antalet nyanlända som kommer till Sverige har medfört nya utmaningar för kommunerna i mottagnings- och integrationsarbetet. Genom den nya bosättningslagen har förutsättningarna för kommunerna ändrats och Svedala kommun har anvisats 57 nyanlända för 2018. Detta ställer särskilda krav på styrelser och nämnder beträffande utformning och innehåll i den kommunala verksamheten och i myndighetsutövningen samt att det finns en ändamålsenlig samverkan kring målgruppen.

Arbetsförmedlingen har samordningsansvar för nyanländas etablering. Kommunerna har dock ett fortsatt stort ansvar för nyanländas etablering och får fortsättningsvis ersättning från staten.

Svedala kommun har antagit dokumentet *Handling för integration*, som syftar till att ge riktning åt ett kommunövergripande arbete för integration och etablering av nyanlända. Revisorerna ser det som viktigt att granska hur dokumentet har implementerats i verksamheterna samt vilken samverkan som finns mellan nämnderna kring målgruppen. Detta gäller såväl rutiner för mottagning men även strategier för att säkerställa en långsiktig bostadsförsörjning och egenförsörjning efter nyanländas etableringsperiod är slut. Mot bakgrund av ovan ser revisorerna en risk i att mottagnings- och integrationsarbetet inte fungerar ändamålsenligt.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och samverkan kring kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete.

Granskningen avser besvara följande revisionsfrågor:

- Finns det kommunala mål, strategier och dokumenterade rutiner och riktlinjer som är styrande för kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete?
- Hur säkerställs att intentionerna i dokumentet *Handling för integration* efterlevs?
- Finns en ändamålsenlig organisation, samverkan och roll- och ansvarsfördelning kring kommunens mottagnings- och integrationsarbete? (Det gäller såväl internt mellan nämnder som med externa aktörer såsom Arbetsförmedlingen och Svedalahem).
- Sker ändamålsenliga insatser för att nyanlända ska nå egenförsörjning?
- Sker ändamålsenlig uppföljning av verksamheten?

Granskningen har avgränsats till enheten för arbete och integrations verksamhet avseende flyktingmottagande och integrationsarbete.

2.2 Revisionskriterier

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- Kommunallagens 6 kap. § 1 och § 6
- Lag om mottagande av asylsökande (1994:137)
- Förordning om mottagande av asylsökande (1994:361)
- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Lag om etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare (2010:407)
- Förordning 2010:1138 om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare
- Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning
- Kommunala mål och riktlinjer (se avsnitt 3.1)

För en mer utförlig beskrivning av ovan nämnda lagrum se bilaga 1.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument.
- Intervjuer med berörda tjänstemän såsom enhetschef för enheten arbete och integration, integrationskoordinator, flyktingsamordnare och boendekoordinator.
- Intervju med kommundirektör och utskottet för arbete och integration.

Rapporten är sakkontrollerad av samtliga intervjuade.

3 Resultat av granskningen

3.1 Styrande dokument

3.1.1 Budget 2018

I tabellen nedan framgår kommunstyrelsens verksamhetsmål kopplat till flyktingmottagande och integration samt de indikatorer och målvärden som enheten arbete och integration har kopplat till verksamhetsmålet. Vidare har kommunstyrelsen antagit ett antal verksamhetsmål som har bäring på granskningens fokusområde exempelvis vad gäller försörjningsstöd och att kommunens planering av bostadsförsörjningen ska möjliggöra att alla medborgare erbjuds en god bostad.

Svedala kommun

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG AB

2018-11-15

Övergripande mål	Verksamhetsmål	Indikator	Målvärde	
Kommunen ska vara en aktiv part i utvecklandet av en bärkraftig och hållbar lokal arbetsmarknad genom ett nära samarbete med näringslivet samt genom att själv vara en attraktiv arbetsgivare.	Nyanlända ska få en god introduktion till det svenska samhället och stöd att snabbt komma ut i självförsörjning och eget boende.	Nyanlända fullföljer kurs i samhällsorientering inom två år efter 1:a folkbokföring. ¹	50 %	
		Nyanlända uppbär inte ekonomiskt bistånd två år efter 1:a folkbokföring.	50 %	
		Nyanlända i kommunens boende avslutas till eget kontrakt inom två år efter 1:a folkbokföring.	50 %	
	Personer med försörjningsstöd ska stödjas för att minska deras behov av ekonomiskt bistånd.		Kompetenshöjande arbetsmarknadsinsatser anvisas som motprestation för ekonomiskt bistånd.	60 %
			Kommuninnevånare beroende av ekonomiskt bistånd längre än 12 månader minskar sitt behov av bistånd.	40 %
			Den genomsnittliga tiden med ekonomisk bistånd minskar i jämförelse med föregående år.	10 %
			Kommuninnevånare beroende av ekonomiskt bistånd avaktualiseras som självförsörjande. ²	60 %

3.1.2 Handling för integration

Kommunstyrelsen gav 2016-04-25 utskottet för arbete och integration i uppdrag att se över dokumentet *Program för flyktingmottagning och mottagande av ensamkommande barn och ungdomar*. Dokumentet *Handling för integration* antogs av kommunfullmäktige 2016-10-14 och ersatte därmed det tidigare programmet. Syftet med *Handling för integration* är att ge riktning åt det kommunövergripande arbetet för integration och etablering av nyanlända och bygger på sju prioriterade områden: bosättning och bostad, arbete och självförsörjning, utbildning, kultur och fritid, hälsa och samhällsorientering, information och kommunikation samt samverkan. Den interna samverkan utgår ifrån handlingens sju prioriterade områden.

¹ 1:a folkbokföring syftar genomgående i tabellen på den nyanländes 1:a folkbokföring i Sverige, oavsett kommun.

² Denna indikator mäter inte tid, utan orsak till avaktualisering.

Svedala kommun

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG AB

2018-11-15

I *Handling för integration* framgår att kommunstyrelsen har beslutat att Svedalahem har huvudansvaret för att inom sin verksamhet ombesörja bostäder till nyanlända. Kommunens arbetsgrupper ska samverka med Svedalahem i uppdraget genom att ge kontinuerlig information om vilka typer av boenden det finns behov av samt antal. Svedalahem ansvarar för vilka platser och tomter som kan bli aktuella att uppföra nya bostadshus på. Bostaden som erbjuds nyanlända är skriven på Svedala kommun och individen uppmanas direkt att aktivt söka efter eget boende. Kommunstyrelsen har delegerat till kommunstyrelsens utskott för arbete och integration att fatta eventuella behövliga beslut om boende för nyanlända.

Avseende det prioriterade området arbete och självförsörjning framgår att enheten arbete och integration ska upprätta en individuell kommunal handlingsplan vid mottagandet av nyanlända. Samarbete sker med Arbetsförmedlingen, som ansvarar för att upprätta en etableringsplan. I planen framgår det vidare att det är kommunens ansvar att erbjuda nyanlända samhällsorientering på modersmålet, vilket är en obligatorisk del i etableringsplanen för nyanlända mellan 18 till 64 år. Svedala kommun samarbetar med Knutpunkten i Lund där nyanlända deltar i samhälls- och hälsokommunikation på 80 timmar.

Enligt handlingen ska en övergripande strategisk arbetsgrupp med kompetens inom arbetsmarknad, näringsliv, föreningsliv och utbildning fokusera på nyanlända och kopplingen till den lokala arbetsmarknaden.

3.2 Organisation och ansvar

Enligt kommunstyrelsens reglemente³ ska det inom kommunstyrelsen finnas ett utskott för arbete och integration. Utskottet har ansvar för arbetsmarknadsinsatser, integration, myndighetsutövning gällande ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen samt bostadsförsörjning för flyktingfamiljer. Enligt reglementet ansvarar styrelsen för förslag till avtal om mottagande av flyktingar. Således noterar vi att reglementet inte är uppdaterat utifrån gällande bestämmelser.

Det sammanhållna arbetet för kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete är organiserat under kommunstyrelsen. Ansvaret samlades under kommunstyrelsen i samband med en omorganisation som genomfördes under 2015. Den nya organisationen trädde i kraft 2016. I samband med flyktingvågen i början av 2016 tillskapades en styrgrupp i syfte att kunna fatta snabba beslut kopplat till flyktingmottagandet. Utöver styrgruppen inrättades ett antal temporära arbetsgrupper.

³ Antaget av KF 2015-11-11 § 149, med ändring 2016-02-10 § 22.

Svedala kommun

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG AB

2018-11-15

Inledningsvis arbetades förslaget till omorganisation fram av en mindre grupp chefstjänstemän. När det beslutades att försörjningsstödet skulle brytas loss från individ- och familjeomsorgen och slås samman med flyktingsamordningen, som redan låg under kommunstyrelsen, uppstod en del organisatoriska utmaningar. I syfte att hantera dessa utmaningar tillskapades ett antal arbetsgrupper bestående av chefer och medarbetare för att identifiera, hantera och lösa olika problem. Dessa arbetsgrupper träffades en till två gånger och upplöstes sedan. Syftet var inte att ha några löpande arbetsgrupper utan att fånga upp praktiska detaljer i en större omorganisation. Således existerar det i dagsläget inga arbetsgrupper enligt skrivningarna i *Handling för integration*.

Svedala kommun har kommungemensam förvaltning uppdelad i olika verksamhetsområde. Enheten arbete och integration är organiserad under verksamhetsområde vård- och omsorg som är organiserat under socialnämnden. Således har socialnämnden personalansvaret för enheten. Utskottet arbete och integration är däremot organiserat under kommunstyrelsen. I genomförda intervjuer framgår att nuvarande organisation upplevs vara tydlig.

Utskottet arbete och integration arbetar bl.a. med att ta fram riktlinjer och policyer på olika områden, exempelvis kring hur kommunen kan ordna fler bostäder och hur kommunen ska arbeta för att få medborgare utan sysselsättning i arbete. Kommunstyrelsen begär extra medel i samband med budgetberedningen för genomförande av framtagna riktlinjer/policyer.

3.2.1 Enheten arbete och integration

Enheten arbete och integration erbjuder tjänsten öppen mottagning, där kan nyanlända få service med enklare ärenden som till exempel att fylla i ansökningar och komma i kontakt med handläggare. Under enheten är tjänsterna flyktingsamordnare och integrationskoordinator organiserade (se avsnitt 3.2.1.1. och avsnitt 3.2.1.2). Även tjänsten boendekoordinator är organiserad under enheten (se avsnitt 3.5).

3.2.1.1 Flyktingsamordnare

I Svedala kommun finns två flyktingsamordnare vars huvuduppdrag är att ta emot anvisningar gällande bosättning från Migrationsverket. När kommunen får ett bosättningsunderlag från Migrationsverket kommunicerar flyktingsamordnarna datum för mottagande, vilken bostad som är aktuell för den nyanlände och på mottagningsdagen möter flyktingsamordnarna upp de nyanlända på adressen.

Svedala kommun

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG AB

2018-11-15

Det första mötet med den nyanlände hålls under mottagningsdagen i syfte att kommunicera den mest väsentliga informationen. Det andra mötet hålls dagen efter ankomst och under mötet berättar flyktingsamordnaren exempelvis om hur det är att leva och bo i Svedala kommun, om boende och hyra, hälsa och sjukvård, hur kontakten med Skatteverket fungerar osv. Vidare bokar flyktingsamordnaren in den nyanlände för ett möte hos Arbetsförmedlingen och en tid med en biståndshandläggare i kommunen (mötet sker 1-2 veckor efter ankomst). I de fall det finns barn i familjen bokas de in i Välkomsten⁴ och en genomgång av barnomsorg och skola genomförs.

Flyktingsamordnarna använder sig av Procapita för att dokumentera och följa upp de insatser som genomförs. I Procapita registreras exempelvis när en nyanländ har slutfört samhällsorienteringen eller när en nyanländ tilldelas en bostad.

Belastningen på flyktingsamordnarna uppges ha ökat i och med den nuvarande ökningen av anhöriginvandringen och antalet kvotflyktingar, vilka kräver andra typer av insatser. För att kunna möta situationen tas extra personal in på timmar för att exempelvis kunna möta upp de nyanlända och följa dem till bostaden.

3.2.1.2 Integrationskoordinator

Svedala kommuns integrationskoordinator arbetar kommunövergripande på en strategisk nivå, i syfte att implementera integrationsarbetet i kommunens samtliga verksamheter och att koordinera arbetet mellan kommunens olika verksamheter. Integrationskoordinatorns arbete fokuserar till stor del på utbildningsverksamhet, kultur- och fritid, kommunikation och samverkan (se avsnitt 3.4 avseende intern och extern samverkan samt avsnitt 3.7.1 avseende integrationskoordinatorns arbete med *Handlingsplan för integration*).

Tjänsten integrationskoordinator flyttades från kommunstyrelsen till enheten för arbete och integration i samband med uppstarten av enheten. I intervju med vikarierande integrationskoordinator framgår att det finns ett otydligt mandat att driva vissa strategiska frågor och få gehör av verksamheterna. Exempelvis råder det en otydlighet avseende vem som blir ägaren i förslag som integrationskoordinatorn lägger fram. I intervjun framgår vidare att verksamheterna ofta har en bild av att koordinatören ska sköta integrationsarbetet på egen hand.

I integrationskoordinatorns tjänst ingår att arbeta med kommunikation och kommunens interna kommunikationskanaler. Koordinatören ingår i gruppen som arbetar med tidningen Svedalanytt och är även webbredaktör, i syfte att få in integrationsperspektivet och sprida information i frågan.

⁴ *Välkomsten* är den första kontakten med förskola och skola. Här får eleven information om hur förskolan och skolan fungerar i Sverige.

3.3 Insatser för egenförsörjning

3.3.1 Samverkan med Arbetsförmedlingen

I den lokala överenskommelsen mellan Arbetsförmedlingen och Svedala kommun⁵ framgår ansvarsfördelningen i de insatser som ska främja och stödja de nyanländas etablering på arbetsmarknaden och introduktion till samhället. I överenskommelsen framgår att Arbetsförmedlingens och kommunens medarbetare och chefer träffas vid behov för gemensamma planeringar och uppföljningar. Till överenskommelsen finns en ledningsgrupp kopplad, bestående av enhetschefen för arbete och integration, en av kommunens rektorer samt en sektionschef från Arbetsförmedlingen, som möts ca sex gånger per år i syfte att följa upp gemensamma insatser och diskutera eventuella problem och möjliga lösningar. Enligt uppgift har Arbetsförmedlingen ett rum på enheten arbete och integration och målsättningen är på plats i Svedala några dagar i veckan. Samarbetet med Arbetsförmedlingen kring en specifik individ inleds redan under etableringsperioden.

3.3.2 Trelleborgsmodellen

Svedala kommun har genomfört ett ettårigt projekt enligt Trelleborgsmodellen⁶. Projektet riktade sig generellt mot organisationen kring försörjningsstöd och inte specifikt mot nyanlända. Dock medförde projektet att enheten arbete och integration renodlades. Tidigare arbetade exempelvis flyktingsamordnarna med samtliga insatser kopplade till nyanlända. I dagsläget hanteras exempelvis ekonomifrågor av arbetsmarknadshandläggarna på försörjningsstöd.

Trelleborgsprojektet bedrevs under perioden januari 2017 till april 2018. Syftet med projektet var att sänka försörjningsstödet, införa digital ansökan om försörjningsstöd, att stärka etableringsperspektivet och att införa beslut i morgon (BIM). Projektet har enligt uppgift genomförts utifrån Svedala kommuns förutsättningar och kommunen har under projektet infört digital ansökan och förenklad handläggning genom BIM. En öppen mottagning erbjuds de individer som av olika anledningar inte kan ansöka online. I dagsläget håller projektledaren i Trelleborg på att sammanställa en slutgiltig projektrapport. Svedala kommun har även sammanställt en egen rapport avseende projektets utfall.

⁵ Daterad 2017-05-16.

⁶ Trelleborgsmodellen innebär i korthet en processorientering av handläggningen av ekonomiskt bistånd, som bland annat innebär e-ansökan, förkortade handläggningstider genom konceptet beslut imorgon (BIM) och automatiserad biståndshandläggning.

Svedala kommun

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG AB

2018-11-15

Inom ramen för projektet har tre nya IT-stöd införskaffats och mätapparater är under framtagande. Datastödet består av tre nya moduler i Procapita samt Qlikview. Projektet har vidare medfört personal- och arbetsförändringar som innebär att i dagsläget arbetar fyra arbetsmarknadssamordnare med nysamtal och planering för deltagare aktuella för arbetsmarknaden. Två flyktingsamordnare arbetar med mottagning/bosättning, tillsyn/stöd i bostadssökande samt etablering i samhället och socialt stöd. Tre socialsekreterare arbetar med ekonomiskt bistånd samt planering för biståndsmottagare som inte är aktuella för arbetsmarknaden. Runt varje individ kopplas de handläggare in som det finns behov av, utifrån de tre benen ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsinsatser och bosättning.

I intervju med flyktingsamordnarna framgår upplevelsen att organisationen efter införandet av Trelleborgsmodellen har blivit tydligare med tiden. Upplevelsen är att uppdragen under enheten arbete och integration tydliggörs avseende arbetsfördelning och syfte, samtidigt som samarbetet med andra verksamheter ständigt utvecklas. I dagsläget pågår ett arbete för att utveckla samarbetet med skolverksamheten samt vård- och omsorg.

3.4 Intern och extern samverkan

Enhetschefen för arbete och integration representerar Svedala kommun i den regionala överenskommelsen (RÖKEN). Överenskommelsens parter är bl.a. Länsstyrelsen Skåne, Försäkringskassan, Migrationsverket, nätverket Idéburen sektor, Arbetsförmedlingen, Region Skåne, Kommunförbundet Skåne, Malmö universitet och de skånska kommunerna. Syftet med överenskommelsen är att genom samverkan skapa förutsättningar för en lyckad integration. Parterna ska inom ramen för överenskommelsen bl.a. främja samordning mellan strategier och samverkansplattformar, utveckla tvärsektoriell samverkan mellan nationella, regionala och lokala aktörer, identifiera utvecklingsbehov, tydliggöra ansvars- och rollfördelning och vid behov ta initiativ till systemförändringar.

Svedala kommuns integrationskoordinator representerar kommunen i ett antal nätverk med andra kommuner, bestående av medarbetare som arbetar i motsvarande tjänster, i syfte att fånga upp strategier och goda arbetssätt. Integrationskoordinatorn representerar även kommunen i bl.a. Kommunförbundet Skånes regionala nätverk och i ett lokalt nätverk med fokus på ensamkommande barn. Vidare är integrationskoordinatorn sammankallande i ett lokalt nätverk för idéburen sektor.

I intervju med vikarierande integrationskoordinator framgår upplevelsen av att den största utmaningen framöver är avsaknaden naturliga arenor för medborgare och civilsektor/idéburen sektor att mötas i kommunen. Vidare framgår att kommunen främst är framgångsrik i att nå ut till kulturföreningar. Upplevelsen är att det finns en vilja från övriga föreningar att engagera sig, men att det inte finns tillräckliga resurser. Vidare framgår avsaknaden av en aktiv social förening i Svedala, utöver församlingsverksamheten via Svenska kyrkan.

Svedala kommun

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG AB

2018-11-15

Genom pågående samarbete i integrationsfrågor har Skurups kommun och Svedala kommun identifierat en möjlighet att samarbeta kring medskapande mötesplatser. Vid tidpunkten för granskningen pågår ett samarbete kring projektet *Svedala Tillsammans*. Syftet med projektet är att öka delaktigheten och gemenskapen i kommunerna genom att vidareutveckla Mötis i Skurup och framarbeta en ny medskapande mötesplats i Svedala. Detta för att öka inkluderingen, möjligheten till en meningsfull sysselsättning och för att skapa en arena för lokal samhällsinformation. Mötis är Skurupsmodellen för hur en mötesplats bör bedrivas och genomföras.

Integrationskoordinatören samarbetar med kultur- och fritid avseende föreningskontakten bl.a. inför lovperioder och koordinatören ingår i en arbetsgrupp bestående av kultur- och fritid, kulturskola och bibliotek som samarbetar kring kostnadsfria fritidsaktiviteter för barn och unga. Kultur- och fritid har enligt uppgift anställt en ny medarbetare som ska arbeta med kommunens föreningskontakt. Integrationskoordinatören uppger dock att ett internt utvecklingsområde framöver är att förankra *Handlingsplan för integration* på samtliga nivåer inom kultur- och fritid.

I intervju med vikarierande integrationskoordinator framgår att koordinatören tidigare varit sammankallande för en grupp unga som sträckte sig över verksamheterna utbildning, fritid, kuratorer och skolhälsa. Vid tidpunkten för granskningen finns inget specifikt forum där kommunens samtliga verksamheter är representerade med fokus på flyktingmottagande och integration. I intervjun lyfts däremot att fördelen med en liten kommun är att kontaktvägarna är korta och ifall ett behov identifieras tar tjänstemännen kontakt och startar upp en arbetsgrupp.

I intervju med kommundirektören och enhetschefen för arbete och integration framgår att samverkan med det lokala näringslivet till stor del bygger på att matcha tillgänglig arbetskraft mot näringslivets kompetenskrav. De bedömer inte att arbetet fungerar helt effektivt. Ledamöterna i utskottet för arbete och integration delar inte denna uppfattning utan gör bedömningen att det finns en god samverkan som genererar arbetstillfällen för nyanlända.

För samverkan med Svedalahem se avsnitt 3.5.

3.5 Boende

Genom ett projekt finansierat av Länsstyrelsen har kommunen anställt en boendekoordinator som arbetar med bostadsförsörjningsfrågan för nyanlända. Projektjänsten sträcker sig över perioden 30 augusti 2017 till 31 januari 2019. Syftet med tjänsten är att förbättra bosättningsprocessen för nyanlända. Boendekoordinatorn utgör kontaktperson mot privata hyresvärdar samt Svedalahem och arbetar för att ta fram ett bostadsprogram med information om de nyanländas rättigheter och skyldigheter kopplat till bostadsfrågan samt hur man söker bostad.

Svedala kommun

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG AB

2018-11-15

I dagsläget arbetar boendekoordinatören med införandet av pilotprojektet "boskola" för nyanlända, som tillhandahåller information kring de rättigheter/skyldigheter som en medborgare har som bor via kommunen och hur man sköter ett boende. Inom ramen för boskolan kan nyanlända även besöka ett öppet hus där information kring hur man skriver in sig på Boplats Syd osv sprids. Boskolan är cirka två timmar och ingår i introduktionsmånaden som samtliga nyanlända genomgår. I intervju med boendekoordinatören framgår att kommunen sökt ytterligare medel från Länsstyrelsen för att ta fram en film med motsvarande information som framgår i boskolan.

Vidare håller boendekoordinatören en öppen mottagning varannan fredag där nyanlända kan få hjälp att rent praktiskt söka bostad. Öppen mottagning är ett pilotprojekt på fyra tillfällen, som sedan kommer utvärderas.

Boendekoordinatören genomförde under hösten 2017 en genomlysning av befintliga lägenheter inom enheten för arbete och integration samt IFO. I samband med genomlysningen gjordes en översyn kring hur kontrakten var skrivna, om hyresgästerna hade besittningsrätt, hur länge hyresgästerna hade bott i lägenheten, om de var aktuella för ekonomiskt bistånd osv. Kommunen hyr lägenheter i första hand av Svedalahem och hyr ut i andra hand via IFO eller enheten för arbete och integration. I dagsläget hyrs lägenheterna ut med kontrakt på en månad, med förlängning en gång i månaden om inga avvikelser uppstått.

I intervju med boendekoordinatören framgår att situationen angående lägenheter och kollektivboende är ansträngd. Enligt uppgift märks det en nedgång i antalet lägenheter som kommunen tilldelas från Svedalahem. Tidigare har situationen gått att lösa med lägenheter och andra lösningar via Svedalahem, HVB-hem som har omvandlats till kollektivboende och genom modulbostäder. I dagsläget räcker detta inte till. Kommunen är enligt lag inte skyldig att ordna bostad till anhöriga till nyanlända som anvisats via bosättningslagen och till ensamkommande barn⁷, men om individerna är hemlösa och har barn faller bostadsfrågan ändå på kommunen utifrån socialtjänstlagens krav. Anhöriginvandringen leder enligt uppgift ofta till trångboddhet.

Eftersom att boendekoordinatorns tjänst är tidsbegränsad håller det på att framarbetas en plan för hur arbetsuppgifterna ska implementeras i övriga tjänster på enheten för arbete och integration. Boendekoordinatören tillsammans med representant från vård- och omsorgsförvaltningen representerar Svedala kommun i den så kallade lägenhetsgruppen, inom vilken kommunen och Svedalahem träffas cirka varannan månad för att diskutera olika boendelösningar och behov.

⁷ De personer som enligt bosättningslagen ska erbjudas hjälp att ordna boende genom kommunen är nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd som flyktingar eller annan skyddsbehövande enligt vissa bestämmelser i utlänningslagen (2005:716) samt anhöriga till dessa personer om de har ett beviljat uppehållstillstånd och ingår i samma hushåll. I nuläget handlar det om nyanlända som vistas i Migrationsverkets anläggningsboenden och kvotflyktingar. Familjemedlemmar som kommer som anhöriginvandrare till kvotflyktingar eller tidigare asylsökande som redan är bosatta, flyttar direkt till sin familj i en kommun.

Svedala kommun

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG AB

2018-11-15

I intervju med kommundirektören och enhetschefen för arbete och integration framgår att kommunens största utmaningar är försörjningsstödet och bostadsförsörjningen. Kravet på Svedalahem ökar och det egna lägenhetsbeståndet räcker enligt uppgift inte till för att möta behoven. Utskottet arbete och integration lyfter däremot inte bostadsförsörjning som ett orosmoment.

3.6 Statistik och anvisningsantal

I intervju med kommundirektören framgår att situationen fortfarande är utmanande för kommunen. Antalet anvisningar till kommunen kommer enligt uppgift uppgå till totalt 57 personer under 2018. Hittills har kommunen, till och med tidpunkten för granskningen, fått 48 anvisningar. Under samma period har kommunen tagit emot 24 anhöriga och en person under EBO. Kommunen ser en ökning av anhöriginvandringen under 2018 och anhöriginvandringen består ofta av anhöriga till ensamkommande barn, ofta en mamma och syskon. Eftersom de ensamkommande barnen ofta bor i någon form av HVB-hem eller familjehem skapar anhöriginvandringen en press på kommunen att lösa bostadsfrågan även för de ensamkommande barnens familjer.

3.7 Uppföljning och återrapportering

3.7.1 Revidering av *Handlingsplan för integration*

Integrationskoordinatören har varit sammanhållande i revideringen av *Handlingsplan för integration*. Revideringsarbetet har bestått av att koordinatören utifrån planens fokusområde har bett ansvariga för respektive område att se över texten och sedan återkoppla till koordinatören. Syftet med revideringen har främst varit att uppdatera texten med nya laghänvisningar och utifrån genomförda organisationsförändringar. Nyligen slutfört revideringsarbete är det första sedan planen framarbetades 2016. Vid tidpunkten för granskningen har den reviderade planen antagits av utskottet för arbete och integration och skickats vidare till kommunstyrelsen.

Under 2017 genomförde integrationskoordinatören en uppföljning av planen, i syfte att följa upp vilka insatser som genomförts och vilka utmaningar och utvecklingsområden som kommunen står inför. Uppföljningen genomfördes i samarbete med berörda enhetschefer som sammanställde varsin presentation, som sedan presenterades för kommunledningen. Resultatet av uppföljningen sammanställdes i en rapport som sedan presenterades för utskottet arbete och integration, som i sin tur kommunicerade resultatet till kommunstyrelsen. Vid genomgång av uppföljningen framgår att fokus främst ligger på framtida utvecklingsområde, snarare än utvärdering av genomförda insatser.

I intervju med vikarierande integrationskoordinator framgår att det inte finns några tydliga direktiv för när uppföljning av planen ska ske och vem som ansvarar för att följa upp identifierade utvecklingsområden.

Svedala kommun

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG AB

2018-11-15

3.7.2 Delårsbokslut 2

Kommunstyrelsens delårsbokslut avseende arbete och integration per 2018-08-31 visar på att kostnader för ekonomiskt bistånd samt antal hushåll och biståndssökande har ökat under 2018. Av de sökande uppges cirka 50 % vara sjuka och/eller har komplexa behov samt cirka 25 % av hushållen vara nyanlända under etablering. Av delårsbokslutet framgår att en av fyra indikatorer kopplade till verksamhetsmålet *Personer med försörjningsstöd ska stödjas för att minska deras behov av ekonomiskt bistånd* har uppnåtts per 2018-08-31 (se tabellen nedan). Vidare presenteras ett antal förslag som planeras genomföras under hösten 2018, i syfte att förbättra målpuppfyllelsen. Exempelvis att arbeta för att korta ned tiden mellan bosättning och full aktivitet i etableringsinsatserna, även för anhöriginvandrarerna, i syfte att minska kostnaden för nyanlända under etableringstiden.

Avseende verksamhetsmålet *Nyanlända ska få en god introduktion till det svenska samhället och stöd att snabbt komma ut i självförsörjning och eget boende* visar delårsbokslutet på att en av tre indikatorer uppnåtts per 2018-08-31 (se tabellen nedan). En indikator uppges ha uppnåtts till viss del och en uppges inte ha uppnåtts.

Övergripande mål	Verksamhetsmål	Indikator	Målvärde	Utfall	
Kommunen ska vara en aktiv part i utvecklandet av en bärkraftig och hållbar lokal arbetsmarknad genom ett nära samarbete med näringslivet samt genom att själv vara en attraktiv arbetsgivare.	Nyanlända ska få en god introduktion till det svenska samhället och stöd att snabbt komma ut i självförsörjning och eget boende.	Nyanlända fullföljer kurs i samhällsorientering inom två år efter 1:a folkbokföring.	50 %	48 %	
		Nyanlända uppbär inte ekonomiskt bistånd två år efter 1:a folkbokföring.	50 %	67 %	
		Nyanlända i kommunens boende avslutas till eget kontrakt inom två år efter 1:a folkbokföring.	50 %	22 %	
	Personer med försörjningsstöd ska stödjas för att minska deras behov av ekonomiskt bistånd.		Kompetenshöjande arbetsmarknadsinsatser anvisas som motprestation för ekonomiskt bistånd.	60 %	60 %
			Kommuninnevånare beroende av ekonomiskt bistånd längre än 12 månader minskar sitt behov av bistånd.	40 %	29 %
			Den genomsnittliga tiden med ekonomisk bistånd minskar i jämförelse med föregående år.	10 %	4 %
			Kommuninnevånare beroende av ekonomiskt bistånd avaktualiseras som självförsörjande.	60 %	44 %

3.7.3 Återrapportering till kommunstyrelsen

Den huvudsakliga återrapporteringen avseende kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete sker två gånger per år i samband med delårs- och årsbokslut. Återrapportering till kommunstyrelsen sker i övrigt främst genom dragningar från kommundirektören och utskottet för arbete och integration. Utifrån genomförd protokollgranskning kan vi konstatera att informationsdragningar för kommunstyrelsen skedde mer frekvent i inledningen av 2017. Vid tidpunkten för granskningen har information angående arbetet som sker på enheten arbete och integration presenterats för kommunstyrelsen vid ett tillfälle under 2018.

Utifrån genomförda intervjuer kan vi konstatera att utskottet bedömer nuvarande situation avseende bl.a. bostadsförsörjning och samarbetet med näringslivet som god. Med anledning av den bristande måluppfyllelse som redovisas är detta en bild som förvaltningen inte delar.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen kan stärka sin styrning, uppföljning och samverkan kring kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete.

Bostadsförsörjningen utgör en av de största utmaningarna och kommunen har idag svårt att tillgodose behoven åt de nyanlända som anvisats eller väljer att bosätta sig i kommunen. Detta synliggörs även i måluppföljningen per delårsbokslut 2 2018, avseende det mål som rör bostadsförsörjning för nyanlända. Eftersom tillgången till bostäder utgör en viktig hörnsten för nyanländas integration och egenförsörjning, bör kommunstyrelsen i samråd med Svedalahem vidta mer kraftfulla åtgärder för att säkerställa en långsiktig bostadsförsörjning för målgruppen. Detta är även av vikt för att kommunen ska kunna efterleva kraven i bosättningslagen.

Försörjningsstödet utgör vid tidpunkten för granskningen ytterligare en stor utmaning och kommunen redovisar en ökning av kostnaderna för ekonomiskt bistånd och en ökning av antalet biståndssökande, där nyanlända ingår som en del av målgruppen. Således bör kommunstyrelsen vidta fortsatta åtgärder för att säkerställa ökad måluppfyllelse avseende försörjningsstöd. Vidare bör kommunstyrelsen vidta åtgärder för att stärka samverkan med det lokala näringslivet, i syfte att stärka kommunens integrationsarbete.

Utifrån resultatet i delårsbokslutet och mot bakgrund av ökande utmaningar ser vi det som väsentligt att kommunstyrelsen utifrån sin uppsiktsplikt säkerställer att *Handlingsplan för integration* förankras inom samtliga verksamheter samt säkerställer att intentionerna i dokumentet efterlevs och följs upp.

4.1 Svar på revisionsfrågorna

Finns det kommunala mål, strategier och dokumenterade rutiner och riktlinjer som är styrande för kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete?

Kommunfullmäktige har beslutat om dokumentet *Handling för integration*, som utgör en riktning åt det kommunövergripande arbetet för integration och etablering av nyanlända. Handling för integration identifierar sju prioriterade områden inom vilka kommunen ska fokusera sitt arbete. Under respektive prioriterat område framgår roll- och ansvarsfördelning samt de insatser som ska genomföras. I övrigt finns inga rutiner/riktlinjer som är styrande i kommunstyrelsens arbete med flyktingmottagande och integration.

Kommunstyrelsen har b.l.a. antagit målsättningen om att nyanlända ska få stöd att snabbt komma ut i självförsörjning och eget boende samt målsättningen att de kommunala arbetsmarknadsinsatserna ska vara individinriktade och leda till självförsörjning. Vidare har kommunstyrelsen antagit ett antal verksamhetsmål som har indirekt bäring på granskningens fokusområde, exempelvis att kommunens planering av bostadsförsörjningen möjliggör att alla medborgare erbjuds en god bostad.

Hur säkerställs att intentionerna i dokumentet handling för integration efterlevs?

Vid tidpunkten för granskningen är en reviderad version av handling för integration uppe för beslut i kommunstyrelsen. Syftet med revideringen har främst varit att uppdatera texten med nya laghänvisningar och utifrån genomförda organisationsförändringar. Under 2017 genomfördes en uppföljning av planen avseende vilka utmaningar och utvecklingsområden som kommunen stod inför. I uppföljningen saknas dock utvärdering av genomförda insatser. Vidare saknas tydliga direktiv för när uppföljning av planen ska ske och vem som ansvarar för att följa upp identifierade utvecklingsområden. Det saknas även en analys avseende effektiviteten i de insatser som genomförs.

Finns en ändamålsenlig organisation, samverkan och roll- och ansvarsfördelning kring kommunens mottagnings- och integrationsarbete? Det gäller såväl internt mellan nämnder som med externa aktörer såsom Arbetsförmedlingen och det kommunala Svedalahem.

I nämndernas reglementen framgår ansvarsfördelningen på ett övergripande plan och utifrån *Handlingsplan för integration* går det att utläsa en roll- och ansvarsfördelning i kommunens arbete kring målgruppen. Exempelvis framgår tydligt att ansvaret avseende ombesörjande av bostäder till nyanlända åligger Svedalahem.

Vi kan konstatera att integrationskoordinatorn har en nyckelroll i samverkan mellan nämnderna kring målgruppen. I granskningen framgår dock att integrationskoordinatorns mandat att driva vissa strategiska frågor och få gehör från verksamheterna till viss del har försvagats i och med flytt av tjänsten från kommunstyrelsen till enheten för arbete och integration. Vid tidpunkten för granskningen finns inget specifikt forum där kommunens samtliga verksamheter är representerade för samverkan kring målgruppen.

Svedala kommun

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG AB

2018-11-15

Integrationskoordinatören representerar kommunen i bl.a. ett antal nätverk med andra kommuner, i Kommunförbundet Skånes regionala nätverk, i ett lokalt nätverk med fokus på ensamkommande barn samt i ett lokalt nätverk för idéburen sektor.

Formaliserad samverkan med Svedalahem sker genom den så kallade "lägenhetsgruppen", i vilken boendekoordinatören tillsammans med representant från vård- och omsorgsförvaltningen representerar kommunen. Gruppen sammanträder cirka varannan månad för att diskutera olika boendelösningar och behov.

Svedala kommun har en etablerad samverkan med Arbetsförmedlingen genom formaliserade överenskommelser och löpande uppföljningar. Således vi gör bedömningen att samverkan mellan kommunen och Arbetsförmedlingen är ändamålsenlig.

Sammanfattningsvis gör vi bedömningen att det genom *Handlingsplan för integration* samt olika forum med externa parter i grunden finns en ändamålsenlig organisation för arbetet, som ger förutsättningar för en god samverkan. I granskningen framgår dock att den interna samverkan kan stärkas. Dels genom ökad strategisk styrning från kommunstyrelsens sida med utgångspunkt i integrationskoordinatörens roll, dels genom att säkerställa att *Handlingsplan för integration* efterlevs och får effekt i verksamheten.

Sker ändamålsenliga insatser för att nyanlända ska nå egenförsörjning?

Kommunen har genomfört ett ettårigt projekt enligt Trelleborgsmodellen, vilket har lett till en omorganisation av enheten arbete och integration. Projektet har medfört att kommunen infört digital ansökan om försörjningsstöd och en förenklad handlägningsprocess genom konceptet beslut imorgon. Vidare har nysamtal införts som metod och genomförs med samtliga som ansöker om ekonomiskt bistånd. Samtliga deltagare har en arbetsmarknadsplanering mot självförsörjning, i enlighet med intentionerna i *Handling för integration*. Vid tidpunkten för granskningen arbetar fyra arbetsmarknadssamordnare med nysamtal och planering för deltagare aktuella för arbetsmarknaden. Samverkan med Arbetsförmedlingen bedöms som god.

Vår bedömning är att kommunstyrelsen genom implementering av projektet och organisationen där samtliga tre ben inom enheten samverkar kring den enskilde har skapat goda förutsättningar för att erbjuda ändamålsenliga insatser. Mot bakgrund av att försörjningsstödet och antal personer som är i behov av stöd ökar, där även nyanlända ingår som en del i målgruppen, ser vi dock ett behov av fortsatta åtgärder för att öka andelen nyanlända som är självförsörjande efter etableringstiden.

Sker ändamålsenlig uppföljning av verksamheten?

Nämndens måluppfyllelse följs upp och utvärderas i samband med delårs- och årsredovisning. I delårsbokslutet framgår att kommunstyrelsen inte kommer nå sin ambition gällande ekonomiskt bistånd eller målet om att nyanlända ska få eget bostadskontrakt inom två år. Åtgärder för att stärka måluppfyllelsen anges, dock kan vi konstatera att en prognos av måluppfyllelsen för helåret saknas i delårsbokslutet.

Som nämnts ovan saknas vidare en utvärdering av effektiviteten av insatserna inom ramen för handling för integration. Således gör vi bedömningen att kommunstyrelsens uppföljning av flyktingmottagandet och integrationsarbetet inte är fullt ändamålsenligt.

Svedala kommun

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG AB

2018-11-15

4.2 Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningens resultat rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Utifrån sin uppsiktsplikt säkerställa att beslutade insatser enligt antagen *Handling för integration* får avsedd effekt samt säkerställa förankring av dokumentet på samtliga nivåer.
- Förtydliga hur ofta uppföljning av *Handling för integration* ska ske samt vem som ansvarar för att följa upp identifierade utvecklingsområden.
- Vidta fortsatta åtgärder för att säkerställa ökad måluppfyllelse avseende försörjningsstöd och bostadsförsörjning för nyanlända.
- Verka för att tydliggöra integrationskoordinators roll och mandat att driva strategiska kommunövergripande frågor avseende integration, inom ramen för nuvarande organisatoriska placering av tjänsten.
- I samråd med Svedalahem vidta ytterliga åtgärder för att säkerställa bostadsförsörjning åt nyanlända.
- Stärka samverkan med övriga externa aktörer så som civilsamhälle och det lokala näringslivet, i syfte att stärka kommunens integrationsarbete.

2018-11-15

KPMG AB

Ida Brorsson
Certifierad kommunal revisor

Frida Starbrant
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

A Bilagor

Bilaga 1

Kommunallagen 6 kap

Av 6 kap § 7 följer att nämnderna var och en inom sitt område ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Lagstiftning om mottagande av asylsökande

I lagen om mottagande av asylsökande (1994:137) framgår bestämmelser kring sysselsättning för och bistånd för flyktingar som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige, har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och av särskilda skäl har medgetts rätt att vistas i landet medan ansökan prövas.

Migrationsverket ansvarar för att ta emot och pröva ansökan om asyl. Under tiden nyanländas ansökan om uppehållstillstånd behandlas är Migrationsverket ansvarig. Det gäller såväl att tillhandahålla boende som ersättning. Ibland kan boendet lösas på egen hand, genom att nyanlända bor hos släkt eller vänner, så kallat eget boende.

Kommunen ansvarar för boende samt stöd och hjälp till ensamkommande barn och ungdomar enligt Socialtjänstlagens (2001:453) kap 2 § 1. Överförmyndaren i kommunen ska förordna en god man enligt lag om god man för ensamkommande barn (2005:429). Anvisning av ensamkommande barn till kommuner sker via Migrationsverket. Skollagen (2010:800) anger bestämmelser som riktar sig specifikt till nyanlända elever. Bestämmelserna avser bland annat åtgärder för att stärka de nyanlända elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt mot utbildningens mål. Lagen klargör även åtgärder för nyanlända elever i form av förberedelseklass och möjligheter till prioriterad timplan i de obligatoriska skolformerna samt språkinträdning i gymnasieskolan.

Länsstyrelsen har ett samordningsansvar för mottagning och etablering av flyktingar och medverkar till att det finns beredskap hos kommunerna att ta emot nyanlända och ensamkommande barn. Länsstyrelserna har även till uppdrag att stödja kommunerna i deras samordning av samhällsorienteringen.

Regionen ansvarar för att tillhandahålla hälsoundersökning och eventuell sjukvård.

Etableringsreformen

I lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare finns bestämmelser om ansvar och insatser för att underlätta och påskynda nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Genom lagförändringen 2010 förändrades ansvarsfördelningen mellan myndigheter och kommuner, där arbetsförmedlingen övertog samordningsansvaret från kommunerna.

Svedala kommun

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG AB

2018-11-15

I lagen om etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare (2010:407) finns föreskrifter om etableringsinsatser och etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare samt föreskrifter om ersättning för vissa rese- och flyttkostnader. Nyanlända som får uppehållstillstånd och som går in i etableringen får ersättning från staten under två år. Ansökan om etableringsersättning handläggs av arbetsförmedlingen.

Kommunerna ansvarar för följande insatser under etableringen och för de nyanlända som inte är kvalificerade för etableringsersättning:

- Mottagande och bostadsförsörjning (avser de asylsökande som kommunen tar emot enligt anvisningstal, nyanlända som ordnar bosättning på egen hand samt personer som kommer som anhöriga till en person som redan bor i kommunen).
- Undervisning i SFI och annan vuxenutbildning enligt vuxenutbildningsförordningen.
- Samhällsorientering, omfattande 60 timmar.
- Tillhandahållande av plats inom barnomsorg, förskoleverksamhet och skola samt andra insatser för barn och ungdomar enligt Skollagen.
- Insatser inom det sociala området enligt Socialtjänstlagen.
- Tillse att övrig kommunal verksamhet och service kommer nyanlända till del.
- Försörjningsstöd och andra insatser i väntan på att etableringsersättningen ska börja utbetalas eller för de som inte har rätt till etableringsplan på grund av nedsatt prestationsförmåga.

SFI ingår som en obligatorisk del av etableringsplanen för nyanlända flyktingar som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser. Kommunen ska enligt skollagen (2010:800) aktivt verka för att nyanlända som ingår i etableringen kan påbörja utbildningen inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till en SFI-kurs. Övriga som har rätt till SFI ska kunna påbörja undervisningen inom tre månader från folkbokföringsdatum. Enligt skollagen ska huvudmannen i samarbete med arbetsförmedlingen även verka för att eleven ges möjligheter att öva på det svenska språket i arbetslivet och att SFI kan kombineras med andra aktiviteter som arbetslivsorientering, validering, praktik, eller annan utbildning. Utbildningen ska kunna kombineras med förvärvsarbete.

Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

Bosättningslagen trädde i kraft i mars år och innebär att alla kommuner har ett ansvar för att ta emot nyanlända för bosättning. Lagen gäller en nyanländ som har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller skyddsbehövande samt anhöriga till dessa personer. Syftet är att skynda på processen för nyanländas etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet. Vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner ska hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen. Enligt lagen omfattar anvisningar till kommuner i första hand nyanlända som är registrerade och vistas vid Migrationsverkets anläggningsboenden och kvotflyktingar.